

ЗОРНИЦА.

ЕВАНГЕЛСКО
ПЕРИОДИЧЕСКО
СПИСАНІЕ.

ГОД. 7.

ЦАРИГРАДЪ, МАЙ 1871.

БРОЙ 5.

ВЪСПИТАНИЕ-ТО.

Дойдохмы до послѣдне-то отдѣленіе на възпитаніе-то, сирѣчь умственно-то, и на това отъ горѣ имамы само нѣколко забѣлѣжванія да правимъ.

Това възпитаніе състои отъ двѣ дѣйствія; първо-то е събиране-то на понятія и на знаніе отъ възъ, и второ-то е развитіе-то и упражняваніе-то на вътрешны-тъ врождени силы и способности на умъ-тъ. За да ся опази равновѣсіе-то на умъ-тъ трѣбва всякога двѣ-тъ тѣзи дѣйствія да ся изпълняватъ съвършено и равномерно.

Въ това състои главна-та разлика между различни-тъ системы или методи на учение-то въ училища-та. Нѣкои си учители гледагъ ученикъ-тъ като празденъ съсѣдъ, койго трѣбва да ся пълни съ наукъ, и метода-та на учение-то койкто слѣдуватъ е съобразна съ тѣзи идеѣ. Горкый-тъ ученикъ ся намѣрва всякога въ *страдателный-тъ залогъ*; въ нищо не дуйствува за себе си; всичко пріима, а нищо не издава. Като че му ся е отворила *дупка на теме-то*, влива ся, и по нѣкога съ тоягъ и ся забива въ главъ-тъ му аритметика, грамматика, землеописаніе, физика, химія, и пр. и пр. до колкото побира съсѣдъ-тъ и още повече. Стига ученикъ-тъ да държи въ главъ-тъ си тѣзи сухи правила, исключенія, забѣлѣжванія, лѣточисленія, и не знамъ що друго, и учитель-тъ е задоволенъ, безъ да попыта или да поразмысли, знае ли ученикъ-тъ *да употребява* тѣзи сухи понятія и да ги присвои? Стомахъ-тъ му, да речемъ, може ли да

носи, да смѣли и да усвои за да ставатъ часть отъ тѣло-то, тѣзи многочисленны и разновидности ястія, хлѣбъ, симиць, печено, варено и точено, що му даватъ? 1)

Вѣзте въ училище-то на такъвзи единъ учитель, и земѣте да испытайте малко опѣзи ученицы. Ще намѣрите момченца и момиченца който на поисканіе-то ви, готови сж чисто и буквально речъ по речъ цѣли страници изустъ да ви изговарятъ отъ койкто книгъ да сж учили. Учитель-тъ ще ви погледне усмихнать и съ голѣмо благодареніе ще чакъ да чуе да изразявате задоволствіе-то си и голѣмо-то си зачудваніе ка тойзи исполинскы успѣхъ що сж направили тѣзи малкы дѣца.

Но ако искате сами да ся увѣрите за истинскый-тъ степенъ на възпитаніе-то, прѣдложѣте прѣдъ тѣзи дѣца нѣколко прости питання, несдържаемы въ книгъ-тъ, върхъ тѣзи прѣдметы, за да видете да ли разумѣватъ добръ що сж учили, и да ли умове-тъ имъ сж присвоили тѣзи понятія и ще намѣрите че говореніе-то имъ е *птагалско*. Книгъ-тъ знаятъ, а друго не знаятъ. Не сж научены да размышляватъ и да разсѣждагъ самы. Такъвзи ученицы ставатъ учени но не ставатъ възпитаны. Знаятъ много нѣща, но не разумѣватъ какъ да ся ползуютъ отъ тѣзи понятія.

Това е единъ главенъ недостаткъ въ *Взаимноучителскъ-тъ методъ* която, зарадъ икономіѣ-тъ, ся е въвела въ мно-

1) Прѣзъ деѣси научимы за единъ ученикъ Българче, косто едноврѣменно слѣдвало *петнадесетъ* разны науки!!

го Български училища, че помага на това машинално и буквално папагалско изучаване на опрѣдѣлены-тъ уроцы.

Идѣте въ училище-то на другъ единъ учителъ, който държи другъ-тъ идеѣ за възпитаніе-то и ще видите че той гледа да събужда и да развива и да укрѣпява вътрѣшны-тъ умственны способности на ученицы-тъ си. Той не имъ дава по много науки отъ веднѣжъ да слѣдуватъ отъ колкото могатъ умове-тъ имъ на пълно да проумѣватъ. Така и не дава да слѣдуватъ високи науки додѣ не сѣ прѣминали прилично-то прѣдуготовленіе за да ги проумѣватъ. Той не имъ дава да научатъ урокъ-тъ изъ устъ и речъ по речъ да го казватъ, но съ свои-тъ си думы да даватъ разумъ-тъ на урокъ-тъ; много пати имъ дава урокъ и безъ книгъ, т. е. опрѣдѣлява имъ нѣкой прѣдметъ, или нѣкоя вещь, като на примѣръ, мастилица, перо, столъ и др. и поканва ги да исписуватъ все що знаятъ за това нѣщо.

Съ тойзи начинъ той събужда въ тѣхъ размышленіе. Нека ся научи едно дѣте да *мисли* и дѣйствието на уморазвиваніе-то е вече поченѣто. Както е тѣлесно-то движеніе и упражненіе необходимо нужно при храненіе-то за да пораснува тѣло-то, така трѣбва и умъ-тъ да мисли, инакъ всички тѣзи изъ устъ научены науки, ще сѣ като толкозъ пемѣлены ясія, само да лежатъ тежки въ стомахъ-тъ, и прѣтоварятъ безъ да хранятъ.

Не трѣбва да вы пытамы кой отъ тѣзи два вида училища е по добръ? Прѣдлагамы тѣзи мысли прѣдъ читателы-тъ на Зорницѣ-тъ, защото знаемъ че между тѣхъ има учители, учителки, и настоятели които ще знаятъ да оцѣняватъ що казувамы.

Цѣль-та на училищно-то възпитаніе е да ся научи человекъ да мисли и да разсѣждава. Като ся е научилъ това искусство и чрѣзъ умственно упражненіе е развилъ и е укрѣпилъ умственны-тъ си способности, тогава той зема всички тѣзи понятія отъ любословіе, отъ исторіѣ, отъ математикѣ, отъ естественны-тъ науки и ги смыла и усвоява.

Отъ това лесно ся вижда че има нѣкаквы основателны науки, които въобще ся гледатъ като потрѣбны въ едно

свободно или либерално възпитаніе. Тѣзи сѣ науки-тъ които ся прѣподаватъ въ добрѣнаредены-тъ училища и колегии или лицей. Тѣзи науки сѣ избрани споредъ опытность-тъ на учены-тъ въ най просвѣщенны-тъ народы, като най способны за упражняваніе-то и развиваніе-то на умъ-тъ. Человекъ-тъ така възпитанъ може да забрави, като излѣзе по свѣтъ-тъ, много отъ тѣзи нѣща, събытія, правила и пр. що е училъ въ училище-то, но полза-та отъ тѣхъ още стои въ здравый-тъ му умъ и въ систематически навикновенія на разсѣжданіе, съ които той върши работъ-тъ си въ свѣтъ-тъ.

Търговецъ-тъ може да пыта що ползѣ имамъ дѣто сѣдахъ въ училище и ся учихъ исторіѣ, алгебрѣ и другы науки, които сега не ми влѣзватъ въ работъ? Така и лѣкарь-тъ и священникъ-тъ и всякой другъ може да пыта зашто да ся учѣ тѣзи и онѣзи наукъ? Отговоръ-тъ е че трѣбва тѣзи разны науки и за лѣкарь-тъ и за священникъ-тъ както и за другы-тъ ако и да ги не употрѣбаватъ послѣ, за да правятъ право-то равновѣсіе въ умственно-то имъ възпитаніе, и да ги упражняватъ и да ги прѣдуготовляватъ като цѣли человекы, на равно развити, не повече отъ тѣхъ странѣ и по малко отъ онѣхъ но съ пълно-то съразмѣріе което възбравява пристрастіе и тѣсноуміе, да влѣзуватъ въ особно-то поприще и званіе на което Богъ ги е повикалъ да работятъ за добро-то на народъ-тъ си.

СЛОВО ЗА ДѢЦА-ТА.

“Дърво на живота е за тѣзи които иж приграждатъ.” Прит. 5; 48.

Колко хубаво нѣщо е голѣмо дърво! Корени-тъ му сѣ скрты подъ земѣ-тъ но якый-тъ му инь ся въздига на високо и показва голѣмъ силѣ. Колко пріятно ся распростиратъ клонове-тъ му, и колко усладителни на око-то сѣ зелени-тъ му листіе! Легко-то шумѣніе на вѣтрецъ-тъ като ги вѣе ся чува като музика на ухо-то. Всяка часть отъ едно дърво е любопытна и заслужва за отъ близу испытваніе.

Но въ тойзи стихъ който зѣхмы за текстъ-тъ си Мудрецъ-тъ Соломонъ го-

вори за едно "дърво на живота." Това е единъ видъ дърво, който никой отъ насъ не е видѣлъ. Четемъ за това дърво въ начало-то на Библиѣ-тж. Описвани ся тамъ за онѣзи прѣкраснѣ градини въ коѣхъ тури Господь Богъ Адама и Евъ, като ги създаде, и въ срѣдъ-тж на онѣзи градини бѣше "дърво-то на живота." Това дърво имаше силъ да прави да живѣятъ до вѣка онѣзи които ядахъ отъ неговъ-тж плодъ, и любопытно е че Св. Иоаннъ Богословъ като описва въ Откровение-то, Новый-тж Иерусалимъ, сирѣчь Рай Божій, казва че видѣлъ да расте тамъ дърво-то на живота. Като ся сподобимъ ний да стигнемъ тамъ ще разумѣемъ тогазъ всичко за това чудесно дърво.

Но тука въ текстъ-тж ни Соломонъ уприличава истиннѣ-тж мудрость, или истиннѣ-тж религиѣ на таквозь едно дърво. Той казва "тя е дърво на живота за всички онѣзи които ѣхъ пригрѣщатъ, т. е. които ся държатъ за неѣхъ." Питаието ни е сега въ какво прилича религиѣ-та на дърво на живота? Отговоръ-тж е че всичко що учакуваме отъ едно дърво или за помощъ или за утѣшеніе намѣрваме го и въ религиѣ-тж. Да разгледамы нѣколко таквизи нѣща и да видимъ да ли не намѣрваме и сѣщото въ религиѣ-тж.

1. Първо-то нѣщо което търсимъ въ едно дърво да речемъ че е *покрывъ*.

Когато видимъ че ся заоблачи небо-то и буря приближава и дъждъ завая, ако нѣма нигдѣ къща, естествено е да тичамы за покрывъ при най близко-то дърво; или ако бѣхте видѣли звѣръ или свирѣпо животно че иде да вы нападне, вѣроятно щѣхте да тичате до най близкото дърво за да ся качите на клонове-тж му и така да намѣрите покрывъ отъ опасность-тж. Пѣтници-тж много пѣти като е былъ изложенъ на опасность е намѣрвалъ нощенъ покрывъ въ пространства-тж клонове на сѣчасно нѣкое дърво. Въ нѣкои страны въ Африкѣ толкозъ змии и други ядовити гадове ся намѣрватъ што то туземци-тж правятъ къщи или колибы на дървя-та, въ клонове-тж и тамъ живѣятъ.

Въ Англійскѣ-тж Исторіѣ ся чете за единъ царь Англійскій който чрѣзъ покрывъ-тж що намѣрилъ въ едно го-

лѣмо дърво, отървалъ животъ-тж си. Побѣденъ былъ въ едно кръворолитно сраженіе и бѣгалъ за животъ. Гонители-тж му были близу. Що да прави? Видѣлъ единъ дѣбъ голѣмъ, дебелъ и сѣнчасть и безъ забавъ той ся качилъ въ гѣсти-тж листіе и ся скрылъ. Врагове-тж минували подъ него и го търсили но не го сапикасали въ дърво-то. Така намѣрилъ царь-тж покрывъ и животъ въ онова дърво. Онова дърво стои за много години врѣме неповрѣдено и носяше име Царскій-тж Дѣбъ.

Религиѣ-та ся уприличава на дърво; защото дава покрывъ; *покровително* нѣщо е. Така четемъ (Второзак. 33; 12). "Възлюбены-тж отъ Господа ще обитавать въ безопасность при Него." Библиѣ-та ни казва че Богъ държи людіе-тж си въ длань-тж си, и ги опазва както опазва зѣница-тж на око-то си. Може ли да имапо съвършено покровительство отъ това? Богъ толкозъ явно покровителствува онѣзи които сѣ Негови, што то и не христіани-тж често усѣщатъ спокойствіе и безопасность като знаѣтъ че сѣ между истинни Христіаны. Его единъ расказъ за това.

Прѣди нѣколко години единъ адвокатинъ, отъ Филадельфіѣ въ Америка, пѣтувалъ по работъ-тж си въ еднѣ редко-засѣленѣ странѣ. Цѣлъ день ходилъ съ конь самичакъ, и като ся привѣчерило нѣмало село нито гостилница дѣто да прѣношува. Видѣлъ малко отдалѣченъ отъ пѣлъ-тж единъ чифликъ и ся отбилъ тамъ да проси нощенъ покрывъ за себе и за конь-тж си. Пріятъ былъ съ "добрѣ дошелъ," и почанили го гостолубиво да яде съ тѣхъ. Но слѣдъ вечерѣ-тж, нѣкакъ си влѣзѣло нѣщо въ умъ-тж му, и сторило му ся че видѣлъ нѣщо подозрительно въ непознатый-тж си гостиницѣ, и много ся убеспокоявалъ што не можилъ да сѣди и да ся разговори съ него, но поискалъ да отиде на ноцнѣ-тж си стаѣхъ. Подали му свѣщъ и го завели въ еднѣ стаѣхъ до стаѣхъ-тж на домакынъ-тж. Понеже носилъ отъ горѣ си голѣмо количество пары, той захва-нѣлъ да мысли какво има да истелги ако сѣ тѣзи челоуѣци лоши. "Ето сполѣтихъ," реклъ той въ себе си, "таквозь едно отстранено мѣсто, дѣто ако ся иска на тѣзи хора да мя нападижтъ въ

съпъ-тъ ми и да мя удушѣтъ или да мя заколятъ, кой има да чуе? или що има да ги възбрани? Тука за мене помощ нѣма нито пакъ можъ въ тъмнинѣ-тъ да избѣгнѣж!

Съ таквызи мысли въ умъ-тъ му, разумѣва ся, нѣмало съпъ за него, и той ся рѣшилъ да бди цѣлѣ нощъ и да ся приготви колкото е възможно да ся брани ако го нападнѣтъ. Съ това намѣреніе той затворилъ добрѣ прозорцы-тъ и на-трупалъ прѣдъ врата-та столове-тъ, ма-сѣ-тъ и каквото движимо намѣрилъ въ стаѣ-тъ. Като ся занимавалъ тѣй, той чулъ гласъ въ другѣ-тъ стаѣ и още повече ся уплашилъ. Мыслилъ безъ друго че сѣ скроили какъ по добрѣ да го довършѣтъ. Отмахнѣлъ столове-тъ малко и ся навелъ та погледнѣлъ прѣзъ дуп-кѣ-тъ за ключъ-тъ въ врата-та и що да види! Видѣлъ домочадіе-то коленичаны и баща-та приносяше Богу вечернѣ-тъ си домашнѣ молитвѣ! Още и слушалъ тѣзи думы: “Благослови, Господи, странникъ-тъ, когото Твой-тъ промыслъ е довель подъ стрѣхѣ-тъ ни да спи тѣзи нощъ.”

Не трѣбва да вы увѣримъ че тутакси станѣло голѣмо промѣненіе въ умъ-тъ на устрашеный-тъ патникъ. Посраменъ, но успокоенъ отъ страхове-тъ си, той турилъ пакъ столове-тъ на мѣсто-то имъ и не мыслилъ вече нито да заключи врата-та; защото, ако и да не бѣше той самъ си богобоязливъ христіанинъ, той знаѣлъ добрѣ че можилъ безопасно да си легне и сладко да спи тамъ, и че кѣща-та дѣто ся боятъ Богу и му ся молятъ, безопасно мѣсто е да спи тамъ челоуѣкъ.

Тойзи домакынъ бѣше ся хванѣлъ за дърво-то на живота, и намѣри той покровительство въ него. Това дърво покровителствувало него и домочадіе-то му и странникъ-тъ който сплавше подъ него-вѣ-тъ стрѣхѣ, ако и да не бѣше тойзи самъ си ся хванѣлъ за това животворя-що дърво.

Първо-то нѣщо което намѣрвамы въ истиннѣ-тъ религиѣ по което може тя да ся сравни съ дърво-то на живота е това, че *покровителствува*. Во врѣме на опасность или бѣдѣ, тя дава покрывъ на онѣзи които ся сѣ хванѣли за неѣ.

(Сандува)

АФРИКАНКА МОМА.

Единъ корабъ плувалъ по море-то не далечъ отъ Африканскы-тъ крайморія. Не былъ наговаренъ съсъ захаръ, памукъ, дървено масло или съ друго такова нѣщо, но пълнъ съ черны мѣжје, жены и дѣца, които были грабнѣты изъ къщы-тъ имъ и ги закарвали на далечно мѣсто да ги продадѣтъ като робы. Тѣзи бѣдны сиромасы ги употрѣбывали жестоко, и ги вързали были съ веригы въ корабъ-тъ, и давали имъ само толкозъ хрѣкъ колкото да ги варди да не умрѣтъ.

Но благодареніе на единъ военный Англійскый корабъ, който минувалъ отъ тамъ, хванѣлъ корабъ-тъ съ робы-тъ. Тогазъ отнели веригы-тъ отъ бѣдны-тъ робы и ги завели на едно мѣсто въ Западнѣ Африкѣ което ся казва Либерія (Свободица), тамъ скоро намѣрили благополучіе и христіанско наставленіе.

Между онѣзи дѣто ся отървали отъ робство-то имало и единъ мѣжъ съсъ женѣ си и едно малко момиче. Тѣ ся настанили на едно мѣсто, дѣто можали да слушать заради Господа Исуса Христа, и проваждали момиченце-то си въ училище-то. Учителкы-тъ ѣ турили име Карлота Беллѣ. Казвать че това име ѣ было дадено отъ единъ госпожѣ въ Англіѣ която ѣ обдѣржавала съсъ свои иждивенія.

Много отъ черны-тъ дѣца скоро на-прѣднѣли въ ученіе-то, но не было тѣй и съ Карлотѣ. Изъ начало не могла да научи нищо, но прилѣжавала много, (и тозъ начинъ е най добрый-тъ и за тебе, малкый читателю).

Слѣдъ малко врѣме Карлота на-прѣднѣла добрѣ: четыри или петъ годинѣ прѣминѣли и тя была толкозъ на-прѣднѣла въ ученіе-то, што станѣла показователка, имала обычаѣ да помага на учителкы-тъ, за туй учила нѣколко отъ черны-тъ момичета свои ученицы.

Но врѣме-то на слугуваніе-то ѣ было кратко. Едни работѣтъ малко врѣме; и това трѣбва да учи всинца насъ да исполнявамы длѣжность-тъ си безъ отлаганіе. Като стигнѣла на седемнайсетъ годинѣ на възрасть, Карлота ся разболѣла, и единъ священнопроповѣдникъ отишелъ да ѣ види.

Благодарѣжъ ви, любезный Господине

мой, рекла му като прострѣла къмъ него слабъ-тъ си рѣкъ, благодарѣ ви че дойдохте. Желаяхъ много да ви видѣ. Искяхъ да ви кажъ че слово-то което проповѣдахте прѣди единъ годинъ за съятель-тъ и добро-то сѣме, настави мя да мыслихъ много за душъ-тъ си.” Карлота му рекла още че като лежала въ кѣшъ-тъ разсѣждавала повече грѣшно-то си състояніе прѣдъ Бога, отъ колкото го познавала по напрѣдъ, и че потърсила Исуса Спасителя съсъ всичко-то си сърдце. О, наистичъ, рекла тя, добръ е за мене че ся смирихъ. Научихъ ся да познавамъ Бога, научихъ ся да обичамъ Исуса Христа.

Като лежала въ сиромашкѣ-тъ си колибѣ, отъ седмицѣ на седмицѣ разговаряла ся всякога съсъ Свято-то Писаніе на постелкѣ-тъ си и казвала на всички-тъ що дохождали да ѣхъ посѣтятъ, че ся радвала много защото ся научила да прочита Писаніе-то.

Попытана была, дали бы искала да оздравѣе, рекла, желала бы да живѣиъ за да служъ Богу, но съмъ въ рѣцѣ-тъ му.

Ако и да была доста слаба и тежко страдала, никакво съканіе не ся чуяло изъ устны-тъ ѣ, была всякога признателна за всякакво малко добро що ставало за неѣ. Най голѣма радость ѣ было да прочита Писаніе-то и да ся моли. Единъ день рекла на одного отъ учителн-тъ си че жално-то на смърть-тъ ся отиѣло, и че Исусъ бѣ всичко въ всичко въ нейнѣ-тъ душѣ.

Но види ся да си много слаба.

Ахъ, отговорила, ще си отидѣ слѣдъ малко дни.

Усѣщашъ ли че сърдце-то и снага-та ти изнемошаватъ?

Да, отговорила, но Богъ е само на сърдце-то ми и дѣлъ мой въ вѣкъ.

Единъ день прѣди смърть-тъ си Карлота повыкала майкѣ си и рекла, като умрѣ не трѣбва да скѣрбишь: не трѣбва никой да плаче. Не искамъ да носите дрехы на сѣтованіе за мене, но по добръ бы было да ся облѣчете въ бѣло, защото отхождамъ на благополучно мѣсто.

Слѣдующій-тъ день прѣди да влѣзътъ зары-тъ на слѣнце-то прѣзъ малкый-тъ прозорецъ на колибѣ-тъ ѣ, тя рекла на бащъ си са ся помоли за неѣ. А слѣдъ

молитвѣ-тъ пѣла единъ пѣснь.

“Увѣренъ кат’ съмъ азъ добръ

За дѣлъ-тъ си на небеса,

Отхвърлямъ всички страхове,

Миръ има въ моѣ-тъ душѣ.”

Карлота тогазъ лежала си тихо, и слѣдъ нѣколко часа издѣхна.

Каго дигнѣли человекн-тъ тѣло-то ѣ да го погребѣтъ, момичета-та и всички-тъ отъ училище-то вървѣли слѣдъ носило-то и плакали кога видѣли че турятъ въ земѣ-тъ тѣло-то.

Тази кратка Карлотина повѣсть ны учи три работы. Първо че трѣбва да правимъ въ многото наши благоврѣмїя толкозъ добры работы, колкото и Африканка-та е направила въ малко-то си благоврѣмїя.

Имашъ ли ты, малкый читателю, много дарбы и принадлежности, гледай да ги удвоишь и утроишь. “Комуто ся е дало много, много ще ся иска отъ него.”

Второ, трѣбва да попытамы себе си да ли сме стигнѣли да ся покаемъ за грѣхове-тъ си, както Карлота, и да повѣрвѣмы въ Исуса Христа, щото чрѣзъ благодать-тъ му да намѣримъ милость.

Третьо, че трѣбва да правимъ каквото можемъ за помощъ на онѣзи които проповѣдуватъ Евангеліе-то по други страны. Ако не бы имало благочестиви Христїани учители, Карлота щѣше да умре като една бѣдна идолопоклонка.

ЧЕЛОВѢКОЯДСТВО.

Чели сме въ вѣстницы-тъ и въ пѣтническы-тъ описанїя, за диваци-тъ, жители-тъ по островы-тъ на южный океанъ, какъ имать опычай да ядѣтъ тѣлата на врагове-тъ убиты въ бой. Чели сме съ ужасъ и съ крайно отвращеніе ужасно-то описваніе на таквызи угощенїя дѣто тѣзи звѣровидны человекоядци насѣдали около огнь-тъ насыщаватъ звѣрска-тъ си охотѣ отъ печено человекеско месо. Може ли да бжде нѣщо по гнусно и отвратително?

Но, ето, съсъ срамъ трѣбва да исповѣдамы че не само въ онѣзи далечны мѣста има человекоядци, но и между образованы-тъ и просвѣщены-тъ народы ся намѣрватъ таквызъ. Ей! Намѣрватъ ся въ доста много села и градища по които ся получава и чете и наша-та Зорница.

Стреснахте ли ся отъ това което казахмы, и пытате ли, какъ може това да блде? Постоите да ви кажѣ. Въ онѣзи ужасны и гнусны угощенія за които сега говорихмы, разумѣва ся, онѣзи диваци избиратъ отъ жертвы-тѣ си, кои сѣ по млади или по пълни и по крѣхкы за яденіе; при това още избиратъ отъ закланы-тѣ тѣла пакъ онѣзи части които имъ сѣ по сладкы, като мозъкъ-тѣ, сърдце-то и др. Но сега тѣзи питомни-тѣ чловѣкоядци които по наши-тѣ мѣста ся намѣрватъ, и тѣ правятъ сѣщото, само че на жертвы-тѣ си месо-то и кости-тѣ оставятъ а избиратъ което е по деликатно и по крѣхко а така и по сладко на охотж-тѣ имъ. Зематъ *честь-тѣ* на чловѣкъ-тѣ и *добро-то му име* и гы ядѣтъ. Ядѣтъ душѣ-тѣ вмѣсто тѣло-то.

Казватъ за онѣзи по дивы-тѣ страны чловѣкоядцы че който ся е научилъ едишь да яде таквозь месо, ставало му толкозь силна една страсть, щото много мѣчно да ся отучи чловѣкъ отъ неѣж; но даже онѣзи които сѣ пріели до единъ степенъ образованіе, за да ся въздржатъ отъ тозь обычай, то пакъ като имъ ся случи да видятъ нѣкое дѣие, пълно, краснолично и крѣхко, враща ся у тѣхъ прѣдшина-та охота, и поревнува имъ да да си поопекѣтъ отъ него.

Така и сѣ нашены-тѣ *Епикурійци*, които ся сѣ прѣдали на това зло навыковеніе. Щомъ видятъ нѣкого въ отличнѣ честь, сѣ хубаво бѣло име, сѣ сърдце мекко и крѣхко, сѣ очи пълны отъ съчувствіе къмъ злочесты-тѣ, и сѣ рѣцѣ дѣятелны въ всяко добро дѣло, тозь часъ имъ ся иска да го опекажъ и да го изядѣтъ. Ако видятъ нѣкого учителя снабденъ сѣ науки, безукоризненъ въ поведеніе-то, и ревностенъ и вѣренъ въ изпълненіе-то на длѣжности-тѣ си, ето гы гладны да си хапнажъ отъ него. Ако видятъ пакъ нѣкой школскый настоятель който усѣща и оцѣнява длѣжности-тѣ на отговорность-тѣ на положеніе-то си, и ся стареа вѣрно да дѣйствува за напруднуваніе-то на истинско-то просвѣщеніе въ народа; или ако видятъ священникъ който припознава великѣ-тѣ отговорность на свято-то си званіе и че Богъ ще поиска отъ него като пастырь отчетъ за безсмъртны-тѣ души на тѣзи овцы, и той ся труди сѣ назидателно, утѣшително и събудително проповѣдува-

ніе на Слово-то Божіе да изпълни длѣжность-тѣ си и да храни и да пои Христово-то стадо, — ето какъ очи-те имъ жедуватъ да испіѣжтъ крѣвь-тѣ му! — Така и кѣдѣто видятъ родолобецъ дѣятеленъ, прѣдприемчивъ чловѣкъ, кѣдѣто видятъ набоженъ, праведенъ мѣжъ, или слушатъ хвалбы на нѣкоѣж честнѣ женѣ, чадолюбивѣ майкѣ, трудолюбивѣ, скромнѣ и цѣломудрѣ момѣ, готови сѣ да правятъ угощеніе на пріятели-тѣ, и пріяелкы-тѣ си, и да сложѣтъ прѣдъ тѣхъ *кебабы*, отрѣзаны отъ живы чловѣцы.

Като не имъ постига врагове-тѣ си да ядѣтъ, тѣ ядѣтъ и онѣзи които наричатъ пріятели. Сѣдѣтъ събрани при трѣпезѣ-тѣ и набождатъ на набодкѣ-тѣ си най драгоцѣннѣ-тѣ честь на тогози гражданина, на тѣзи женѣ, на тогози священника или учителя и ѣж лапатъ и поглѣщатъ като най вкуснѣ гозбѣ. Земѣтъ онова *чисто и добро име* на оногози благодѣтеля, и го турятъ на скарѣ и го пекѣтъ, та го посоляватъ сѣ лѣжъ и клеветѣ, и сѣ голѣмѣ охотж го ядѣтъ.

Както въ Парижскы-тѣ локанты има готвачи толкозь искусни да приправятъ и да прикрыватъ ястія-та щото да не знае чловѣкъ що яде, ягне ли, коткѣ ли и пр. така става и много пѣти че ся дава и ся яде отъ таквыж гнусны ястія безъ да сѣ усѣщали онѣзи които сѣ го яли. За това пазѣте ся, читатели, като сте при таквызи гостопріемцы, и внимавайте що ядете. Когато съсѣдъ-тѣ или съсѣдка-та ви подава набодкѣ или казва, “Заповѣдайте, обѣдвайте,” т.е. зема дави съобщава *плещо новинѣ* за тогозь или опѣжъ; нѣкоѣж опеченѣ клеветицѣ; то гледайте добрѣ; защото *челышко месо* е дѣто ви слагатъ. Прилича на ягнешко печено но сѣ всичко това, чловѣческа плѣтъ е. Въ тѣзи клеветы, и скрыты подозрителны прикаскы които ви ся прѣдлагатъ за да съучаствуете вы въ раздаваніе-то имъ, убива ся честь-та на чловѣка, изгаря ся добро-то му име, обеспокоява ся и разорява ся домъ, припятствува ся на народно-то просвѣщеніе, спира ся успѣхъ-тѣ на истинно-то, право-то и спасително-то, и може и чрѣзь това да загынѣтъ вѣчно души-тѣ за които е Христось умрѣлъ на кръсть-тѣ. — Пазѣте ся отъ таквыж ястія — бѣгайте отъ чловѣкоядство-то.

ДОВРИ И ЗЛИ ЗНАКОВЕ.

Елена рекла на майкѣ си, мамо, Марія казва че е увѣрена че ще умре нѣкой въ съсъды-тъ имъ. защото чула вчера прѣзъ нощъ-тъ да вие куче.

Майка ѝ разбрала че нѣкое бѣдно куче е гладувало, или теглило отъ друго нѣщо и рекла, Надѣж ся да ся е насытило вече съ нѣколко кокала що е намѣрило хвърлены на пѣть-тъ.

Ей, рекла Елена; но злочеста-та Ирина е много скѣрбна заради туй выеніе, защото майка ѝ е тежко болна, и бои ся да не умре; а най вече като чула и тя самичка врата-та и долапы-тъ да пукать съ едно необыкновенно пуканіе, и сънувала че была облѣчена въ чернѣ дрехѣ.

Не ся сумнявамъ че страхъ-тъ ѝ за майкѣ ѝ ще е направилъ да чуе и да сънува странны и необычны сънища; но колкото азъ могохъ да познаѣкъ състояніе-то на майкѣ ѝ коѣкто видѣхъ вчера, тя скоро ще ся съвземе и сънища-та и гласове-те и лоши-тъ бѣлѣзи ще излѣзътъ лъжливи.

Такъвъзъ бѣлѣзы, чедо мое, не трѣбва да вѣрватъ просвѣщенни-тъ чловѣци, а най вече Христіани-тъ като знаѣтъ че управляющій-тъ всички-тъ земны и небесны е Богъ, и на него трѣбва да гледамы а не на псета и гарваны, и на сънища и плешки агнешки и кокоши грѣбнати и пр. Това употрѣбяхъ и употрѣбавать язычници-тъ, сирѣчь идолопоклонници-тъ които незнаѣтъ истиннаго Бога; но Христіани-тъ които иматъ въ рѣцѣ Св. Писаніе струватъ голѣмъ грѣхъ да турять вниманіе въ дни неблагополучны и въ бѣлѣзы и сънища.

ИМЕ-ТО МИ ВЪ ПИСАНІЕ-ТО.

Олландци-тъ земледѣлци въ Африкѣ обыкновенно употрѣбавать туземцы-тъ черны съ голѣмо прѣзрѣніе, както нѣкога Американцы-тъ землестяжатели робы-тъ си. Единъ день излѣзълъ единъ отъ тѣзи земледѣлци възсѣдникъ на конь и срѣщналъ одного чернѣ който сѣдѣлъ на пѣть-тъ и четялъ. Спрѣлъ конь-тъ си при него и присмѣхателно го попыталъ.

— Каква е тази книга що държишь въ рѣцѣ-тъ си и четешъ?

— Писаніе-то, отговорилъ черный-тъ.

— Писаніе-то! реклъ земледѣлецъ-тъ,

тази книга не е никакъ за тебе.

— Найвече е за мене, реклъ Черный-тъ съ дързновеніе, защото гледамъ името си въ неѣж.

— Име-то ти! А дѣ го? и тозъ часть слѣзълъ отъ конь-тъ си и реклъ, покажи ми го.

Ето го, реклъ злочестый-тъ робъ, като турилъ пѣръстъ-тъ си на рѣчь-тъ *грѣшнии* (1 Тим. 1; 25). Ето грѣшни: това е име-то ми. Азъ съмъ грѣшенъ за туй име-то ми е въ книгѣ-тъж.

Така и вы, малкы читатели, трѣбва да мыслите Писаніе-то като вашѣ книгѣ; защото не само сте грѣшни, но и другото ви име, *чеда, малкы чеда и дѣца* намѣрватъ ся често и на много страны въ Писаніе-то.

НАПАДАНИЯ ОТЪ НЕПРИЯТЕЛЬ-ТЪ.

Непримиримый-тъ ви врагъ Сатана гледа вынѣгы да вы удари въ най слабо-то мѣсто. Славолубивъ ли си? Той простира прѣдъ очи-тъ ти славѣ-тъж и прѣльсти-тъ на този свѣтъ. Завидливъ ли си? Той тя раздражнява съ дарбы-тъ, славѣ-тъж и сполукѣ-тъж на съдружници-тъ ти, и тя прави да си незадоволенъ съ положеніе-то си. Гнѣвливъ ли си? Той тѣрси всякога съ що да запали огнь-тъ въ душѣ-тъж ти за вѣчнѣ-тъж ти щетѣ. Лѣнивъ ли си? Той прѣдставя като много голѣмы всички трудове които правишь за добро-то на други-тъж. За всяко нѣщо дѣто имашъ нѣкакъжъ слабость, тамъ тя удара. Той не губи врѣме въ чуканіе на нѣкои добрѣ утвърдени и заключены врата; но тѣрси *слабо-то мѣсто*, или не вардено-то мѣсто въ крѣпость-тъж на душѣ-тъж ти.

На каквото усѣщашъ че си отъ тѣлосложеніе-то си, или отъ нравъ-тъ си е-стественно наклоненъ, тамъ гледай най добрѣ; защото непрѣменно тамъ ще дойде врагъ-тъ за да тя удари. Приготи ся съ богомоленіе и земи си орѣжия-та съ които Господъ Исусъ Христосъ снабдява всички онѣзи които искать отъ Него помощь и покровителство.

— Стой колкото можешъ противъ гнѣвъ-тъ. Отъ единъ искръ може къща да ся запали. Едно силно разгнѣваніе може и да ти даде причинѣ до животъ-тъ си да скѣрбишь. Бѣгай отъ гнѣвъ-тъ.

СТИХОТВОРЕНИЕ.

“ТЕБЕ ЩЕ ВИДѢЖЪ, СПАСИТЕЛЮ МОЙ.”

Те-бе ще ви-дѣжъ, Спа-си-те-лю мой, На не-бе-са; На не-бе-са.
 Ты кат' по-вы-кашь при се-бе рабъ твой, Тамъ въ не-бе-са Тамъ въ не-бе-са.
 Отъ тѣхъ то-газъ ще съмь о-сво-бо-денъ, Тамъ въ не-бе-са, Тамъ въ не-бе-са.

Отъ и-ску-ше-ні-я тукъ съмь плѣ-ненъ И за-радъ грѣ-хо-ве о-брѣ-ме-ненъ;
Отъ начало.

1. Тебе ще видѣжъ, Спасителю мой,
 На небеса, на небеса;
 Ты кат' повыкашь при себе рабъ твой,
 Тамъ въ небеса, тамъ въ небеса.
 Отъ искушенія тукъ съмь плѣненъ
 И зарадъ грѣхове обрѣмененъ;
 Отъ тѣхъ тогазъ ще съмь освободенъ,
 Тамъ въ небеса, тамъ въ небеса.
2. Все що отреждашь за менъ' е добро,
 Ты Спасе мой, ты Спасе мой!
 Ты да мя пазишь отъ всякакво зло,
 Ты Спасе мой, ты Спасе мой!
 Въ тебъ' до дѣ имаѣ надеждъ-тѣ си,
 Менъ искуситель не мож' повреди
 Мене съ Духъ-тѣ си мя Ты подкрѣпи,
 Ты Спасе мой, ты Спасе мой!
3. И да живѣжъ азъ още въ свѣтъ-тѣ
 Неговъ не съмь; неговъ не съмь,
 Но кѣмъ небе-то оправямъ си пѣтъ;
 Тамъ е мой домъ; тамъ е мой домъ.
 Радостна бива моя-та душа,
 И все на тебе приноси хвалъ;
 Тебе ще любѣжъ и хвалямъ всегда,
 Тебе Христе! тебе Христе!
4. Като настане послѣдний-тѣ часъ,
 Ты да си мой, ты да си мой.
 Колко ще азъ да ся радвамъ тогазъ,
 Азъ да съмь твой, азъ да съмь твой!
 Ты мя възлюби съ бескрайнъ любовь,
 Ты мя искупи съ своѣ-тѣ кръвъ,
 Тебе ще славѣжъ во вѣкы вѣковъ,
 Тебе Христе, тебе Христе!

— За да бѣде нѣкой истиненъ Хри-
 стианинъ не ся иска всякога той да е
 съвършенъ чловѣкъ; но това непѣрѣмно
 ся иска, че той искренно търси съ-
 вършенство, и съ всичкѣ-тѣ си силѣ си
 подвизава дано го достигне. Така той
 ще показва успѣхъ, и ще напредува и
 възлѣзва въ тѣсний-тѣ пѣтъ кѣмъ вѣченъ
 животъ.

— Твърдѣ много сѣ койго ся прѣпи-
 рать за вѣрж-тѣ, писувать полемически
 списанія и сѣ готови на бой да излѣзватъ
 заради богословскѣ-тѣ си мнѣнія, но твърдѣ
 малко сѣ които наистинѣ ся трудять
 да водять животъ безукоризненъ и прѣдъ
 Бога и прѣдъ чловѣцы-тѣ.

— *Развратность-та.* Развратность-
 та е чудовище толкозъ ужасно на гледъ,
 щото който ѣжъ вижда за пѣрвъ пѣтъ ся
 отвраща отъ неѣжъ. Но който често ѣжъ гле-
 да, пѣрво съжелява, послѣ търпи, и най
 сѣтнѣ ѣжъ пригрѣща.

(Пошъ. Англійскый Стихотворецъ).

— Блгоразумный-тѣ каго гледа по-
 грѣшкы-тѣ на други-тѣ, поправя свои-тѣ.
 Който ся отмъщава пада по долу отъ
 врагъ-тѣ си; който прощава на врагъ-тѣ
 си, става по горенъ отъ него.

— Добра и чиста съвѣсть е едно все-
 гдашно удоволствие.

Въ печатницѣ-тѣ на А. Минасіана
 у Джамлѣ-ханъ.